

T.C.
D A N I Ş T A Y
ONİKİNCİ DAİRE
Esas No : 2023/74
Karar No : 2025/2733

DAVACI : Tüm Eğitim Çalışanları Sendikası
VEKİLİ : Av. Ebru Büşra Selvitopu
[16002-00567-78846] UETS

DAVALI : Hazine ve Maliye Bakanlığı
[35756-86578-89300] UETS
VEKİLİ : Av. Umut Anlar

DAVANIN KONUSU : Davacı Sendika tarafından,

1- Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğünün 02/01/2023 tarihinde yayımladığı Personel Ödemeleri 2023 Yılı Yeni Yıl İşlemleri Uygulama Kılavuzu'nun;

"B- Sendika Düzenlemesi" başlığı altında yer alan, "B.1-Toplu Sözleşme İkramiyesi" alt başlığında düzenlenen, "...yüzde ikisinin altında sendika üyesi kaydeden kamu görevlileri sendikalarına üye olanlar için ise 750 gösterge rakamı üzerinden toplu sözleşme desteği hesaplamasının yapılması..." şeklindeki ibarelerin iptali,

2- Sendika üyelerinin yoksun kaldıkları toplu sözleşme ikramiyesi tutarının **dava** tarihinden itibaren işletilecek yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istenilmektedir.

DAVACININ İDDİALARI : 7429 sayılı Kanun'un 11. maddesi ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Ek 4. maddesi değiştirilerek, toplu sözleşme desteği ve ikramiyesi şeklinde ikili ayırım yapıldığı, kurulu olduğu hizmet sınıfındaki toplam kamu görevlisi çalışanın %2'sini üye kaydedemeyen sendikaların üyelerine 750 gösterge rakamıyla toplu sözleşme desteği ödeneceği, kurulu olduğu hizmet sınıfındaki toplam kamu görevlisi çalışanın %2'sini üye kaydeden sendikaların üyelerine ise toplu sözleşmeyle belirlenen tutarda toplu sözleşme ikramiyesi ödeneceğinin belirtildiği, yine 7429 sayılı Kanun'un 12. maddesi ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye Geçici 42. maddenin eklendiği ve kurulu olduğu hizmet sınıfındaki toplam kamu çalışanın %2'sini üye kaydeden sendikaların üyelerine yapılacak olan toplu sözleşme ikramiyesi ödemesinin, yeni toplu sözleşme imzalanıncaya kadar halihazırda yürürlükte olan 6. Dönem Toplu Sözleşme hükümlerine göre 2119 gösterge rakamı kullanılarak ödeneceğinin belirtildiği, ancak; kurulu olduğu hizmet sınıfındaki toplam kamu çalışanın %2'sini üye kaydedemeyen sendikalara üye olan kamu görevlisi hakkında nasıl bir ödeme yapılacağına belirtilmediği, yasal değişiklikler üzerine davaya konu düzenlemenin tesis edildiği, öncelikle Kanun hükümlerinin Anayasa'nın eşitlik ilkesini ihlal ettiği, zira aynı hizmet kolunda çalışıp aynı işi yapan kamu görevlileri arasında sadece başka sendikalara üye olunmasından kaynaklı ayrımcılığın yapıldığı, sendikal hak ve özgürlüklerin Anayasa'nın 51. maddesi ile 87 ve 98 sayılı ILO

D A N I Ŗ T A Y
ONİKİNCİ DAİRE**Esas No : 2023/74****Karar No : 2025/2733**

Sözleşmeleri'nde de açıkça vurgulandığı, normlar hiyerarşisinde ilk sırada olan Anayasal hükümlerin akabinde kanunlar ikinci sırada olmakla birlikte, Anayasa'nın 128. maddesi; mali ve sosyal haklara ilişkin toplu sözleşme hükümlerinin kanunlar karşısında istisna oluşturabileceğini düzenlediği, bu noktada toplu sözleşme hükümlerinin, yürürlükte olduğu iki mali yıl boyunca kanun hükümlerinin altında bir düzenleme olmaması şartıyla yürürlüğünü sürdüreceği, toplu sözleşme hükümlerinin hukuki niteliği itibarıyla mali ve sosyal haklar bakımından; kural koyan, var olan kuralları değiştiren veya var olan kurala son veren **kural** işlem niteliğinde olduğu, yürürlükte olduğu sürede kanun hükümlerini askıya almakla birlikte bu süre boyunca ilgili kanun hükümlerinin yerine geçtiği, bu hususun doktrinde de toplu sözleşmenin ikame etkisi ile tanımlandığı, bundan anlaşılması gerekenin, hukuki olarak mali ve sosyal haklara ilişkin toplu sözleşme hükümleri ile kanun hükümlerinin eşit değerde olmasına rağmen, toplu sözleşme hükümlerinin yürürlükte olduğu süreler bakımından öncelikli uygulanma ve kanunun yerine geçme niteliğine sahip olduğu, toplu sözleşme ile mali ve sosyal haklar bakımından kanunların gerisinde kalan bir düzey belirlenemeyeceği kuralı da öngörüldüğünde, toplu sözleşme ve kanunlar bakımından lehe olan hükmün tercih edileceğinin açık olduğu, 7429 sayılı Kanun'un 11. ve 12. maddesi her ne kadar 28/12/2022 tarihinde yürürlüğe girmiş ise de, halen yürürlükte olan 6. Dönem Toplu Sözleşme'nin ilgili hükmünün, Danıştayın yürütmeyi durdurma ve iptal kararı sonrasında 2119 gösterge rakamı esas alınarak toplu sözleşme ikramiyesinin sendika üyesi olan ve üyelik ödentisi kesilen kamu görevlilerinin tamamına ödeneceği şeklinde olduğu, dolayısıyla 2023 yılı sonuna kadar Kanun hükümlerinin uygulanabilirliğinin olmadığı, en erken uygulama tarihinin 01/01/2024 tarihi olduğu, düzenlemenin; yaklaşık 200 adet sendikanın kuruluş amaçlarının gerçekleştirilmesine engel oluşturduğu ve üye kaybına sebebiyet vererek yeni bir sendikanın kurulmasını da engellediği, Sendikaları üyelerinin 2022 ve 2023 yıllarını kapsayan toplu sözleşme hükümleri uyarınca Ocak ve Nisan aylarında 814,00-TL toplu sözleşme ikramiyesi alamayarak, 210,00-TL toplu sözleşme desteği aldıkları belirtilerek, dava konusu düzenlemenin iptali ve parasal haklara hükmedilmesi gerektiği ileri sürülmektedir.

DAVALININ SAVUNMASI : Usul yönünden; dava konusu düzenlemenin, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Ek 4. maddesi ile Geçici 42. maddesi doğrultusunda, kurulu olduğu hizmet kolunda sendika üyesi olabilecek toplam kamu görevlisi sayısının en az %2'sini sendika üyesi kaydeden kamu görevlileri sendikalarına üye olanlar için 2119 gösterge rakamı üzerinden toplu sözleşme ikramiyesi, bu oranın altında sendika üyesi kaydeden kamu görevlileri sendikalarına üye olanlar için ise 750 gösterge rakamı üzerinden toplu sözleşme desteği hesaplamasının yapılması yönünde, Kamu Personel Harcamaları Yönetim (KPHYS) sisteminde gerekli yazılım güncellemesinin yapılması ve söz konusu güncellemeye ilişkin 05/01/2023 tarih ve 1 sayılı KBS duyurusuyla yayımlanan "Personel Ödemeleri ile İlgili 2023 Yılı Yeni Yıl İşlemleri Kılavuzu" ile sistem kullanıcılarının

bilgilendirilmesine yönelik olduğu, bu nedenle dava konusu Kılavuz hükümleri, ilgili Kanun hükümleri hakkında sistem kullanıcılarının bilgilendirilmesine yönelik, bildirici bir iç düzen işlemi olduğundan ve icrai niteliği bulunmadığından davanın esasına girilmeksizin öncelikle usulden reddinin gerektiği, **esas yönünden**; davacı tarafın iddiaları Anayasal yargının görev kapsamına girmekle birlikte hukuksal dayanaktan yoksun olduğu, 7429 sayılı Kanun ile yapılan düzenlemenin; uluslararası, Anayasal ve yasal düzenlemeler çerçevesinde temel hak ve özgürlükler kapsamında güvence altına alınmış örgütlenme ve toplu pazarlık hakkının temin edilmesini sağlamak ve kamu çalışanlarının işveren karşısında dengeli bir toplu pazarlık süreci yürütebilmelerini temin edebilmek için daha güçlü bir kamu görevlileri sendikacılığı oluşmasına katkı sağlamak amacıyla gerçekleştirildiği, düzenlemede kamu görevlileri arasında çalışma hakkı ve ödevi kapsamında eşitsizlik sayılabilecek veya ayrımcılık olarak nitelendirilebilecek kısıtlayıcı bir kurala yer verilmediği, sendika üyesi olabilecek kamu görevlilerinin hiçbir baskı ve kısıtlamaya maruz kalmadan istedikleri sendikaya üye olabildikleri, Anayasa'ya aykırılık iddialarının temelinde sendikal alana ilişkin olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin yasama yetkisinin sınırları konusundaki değerlendirmelere dayanıldığı, dava konusu işleme dayanak yasal düzenlemede, sendikal algının güçlendirilmesi, güçlü sendikaların oluşması, sendika üyeliğinin desteklenmesi ve sendikalar arasında hakkaniyetin sağlanmasının amaçlandığı, zira güçlenmek ve üye sayısını arttırmak isteyen sendikaların yeni üyeler kazanmasını sağlayacak hususlardan birinin de ekonomik imkanlar olduğu, bu sebeple kamu görevlileri de mağdur edilmeden kapsayıcı bir toplu sözleşme desteği düzenlemesi yoluna gidilerek, mevcut %2'lik barajı geçen kamu sendikası üyelerine toplu sözleşme ikramiyesi ödenmesi yolunun açıldığı, böylece hem kamu görevlilerinin ekonomik çıkarları korunmakta, hem de sendikaların üye sayılarını arttırmasının ve güçlenmesinin sağlandığı, getirilen toplu sözleşme desteği ile kamu görevlilerinin 6. Dönem Toplu Sözleşme öncesi var olan mali haklarının korunduğu, bu durumun gerek Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatlarıyla, gerekse ILO uygulamalarıyla örtüştüğü, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye eklenen Geçici 42. madde ile de, kamu görevlilerine ödenecek toplu sözleşme ikramiyesi tutarı toplu pazarlık masasında taraflarca belirleneceği için, uygulamada tereddüt yaşanmaması amacıyla 6. Dönem Toplu Sözleşme'de öngörülen 2119 gösterge rakamının memur aylık katsayısıyla çarpımı sonucu bulunacak tutarda toplu sözleşme ikramiyesi verilmesinin sağlanması için geçici düzenleme yapıldığı, sendikal algının güçlendirilmesi, güçlü sendikaların oluşması, sendika üyeliğinin desteklenmesi ve sendikalar arasında hakkaniyetin sağlanması amacından hareketle yapılan bahse konu Kanun hükümlerinin uluslararası ve Anayasal düzenlemelere aykırılık teşkil etmediği belirtilerek, davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

T.C.

DANIŞTAY

ONİKİNCİ DAİRE

Esas No : 2023/74

Karar No : 2025/2733

DANIŞTAY TETKİK HÂKİMİ : Nur TOKTAŞ

DÜŞÜNCESİ : Dava konusu düzenlemenin iptali ile parasal hakların kabulüne karar verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

DANIŞTAY SAVCISI : Şengül GÜLER

DÜŞÜNCESİ : Dava; davacı Sendika tarafından Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğünün 02/01/2023 tarihinde yayımladığı Personel Ödemeleri 2023 Yılı Yeni Yıl İşlemleri Uygulama Kılavuzu'nun, "B- Sendika Düzenlemesi" başlığı altında yer alan "B.1-Toplu Sözleşme İkramiyesi" alt başlığı altında düzenlenen "yüzde ikisinin altında sendika üyesi kaydeden kamu görevlileri sendikalarına üye olanlar için ise 750 gösterge rakamı üzerinden toplu sözleşme desteği hesaplamasının yapılması..." şeklindeki ibarenin iptaline ve sendika üyelerinin mahrum kaldıkları toplu sözleşme ikramiyesi miktarının dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

Davaya konu Personel Ödemeleri 2023 Yılı Yeni Yıl İşlemleri Uygulama Kılavuzu'nun iptali istenilen "B- Sendika Düzenlemesi" başlıklı bölümünün B.1-Toplu Sözleşme İkramiyesi başlıklı alt kısmında, "28 Aralık 2022 tarihli ve 32057 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 7429 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 11 inci maddesi ile 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 4 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"EK MADDE 4- 25/6/2001 tarihli ve 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu hükümleri uyarınca kamu görevlileri sendikalarına üye olup, aylık veya ücretinden üyelik ödentisi kesilen kamu görevlilerine ocak, nisan, temmuz ve ekim aylarında aylık veya ücretleri ile birlikte 750 gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda toplu sözleşme desteği yapılır.

Kamu görevlileri sendikasının kurulu olduğu hizmet kolunda sendika üyesi olabilecek toplam kamu görevlisi sayısının en az yüzde ikisini sendika üyesi kaydeden kamu görevlileri sendikalarına üye olup aylık veya ücretinden üyelik ödentisi kesilen kamu görevlilerine ocak, nisan, temmuz ve ekim aylarında aylık veya ücretleri ile birlikte toplu sözleşmeyle belirlenen tutarda toplu sözleşme ikramiyesi ödenir. Toplu sözleşme ikramiyesi ödenen kamu görevlilerine ayrıca toplu sözleşme desteği yapılmaz.

Bu madde uyarınca yapılan ödemeler, damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaz ve ilgili mevzuatı uyarınca ödenmekte olan zam, tazminat, ödenek, döner sermaye payı, ikramiye, ücret ve her ne ad altında olursa olsun benzer ödemelerin hesabında dikkate alınmaz.

İkinci fıkraya göre üye sayılarının tespitinde ödeme tarihi itibarıyla 4688 sayılı Kanunun 30 uncu maddesi gereğince Resmî Gazete'de yayımlanan en son tebliğ esas

T.C.
DANIŞTAY
ONİKİNCİ DAİRE
Esas No : 2023/74
Karar No : 2025/2733

alınır.”

Anılan Kanunun 12 inci maddesi ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 42- Ek 4 üncü maddenin ikinci fıkrasına göre ödenecek toplu sözleşme ikramiyesi Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2022 ve 2023 Yıllarını Kapsayan 6. Dönem Toplu Sözleşmenin yürürlük süresince 2119 gösterge rakamının memur aylık katsayısıyla çarpımı sonucu bulunacak tutarda ödenir.”

Buna göre, kurulu olduğu hizmet kolunda sendika üyesi olabilecek toplam kamu görevlisi sayısının en az yüzde ikisini sendika üyesi kaydeden kamu görevlileri sendikalarına üye olanlar için toplu sözleşme ikramiyesinin 2119 gösterge rakamı, yüzde ikisinin altında sendika üyesi kaydeden kamu görevlileri sendikalarına üye olanlar için ise 750 gösterge rakamı üzerinden toplu sözleşme desteği hesaplamasının yapılması yönünde merkezden yazılım güncellemesi yapılmış olup, Gerçekleştirme Görevlilerince (Maaş Mutemedi) gerekli kontrollerin yapılması gerekmektedir.” şeklinde düzenleme yapılmıştır.

TBMM üyesi milletvekilleri tarafından 28/12/2022 tarih ve 32057 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 7429 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un , 11. maddesiyle 27/06/1989 tarih ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’nin değiştirilen Ek 4. maddesinin ve 12. maddesiyle 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’ye eklenen geçici 42. maddenin Anayasaya aykırılığı ileri sürülerek iptali istemiyle Anayasa Mahkemesine açılan davada; Anayasa Mahkemesinin 18/1/2024 tarihli, E: 2023/12 K: 2024/12 sayılı kararıyla; "Dava konusu kuralla üye sayısı belirli bir oranın üzerinde olması sebebiyle toplu sözleşme sürecine etkisi ve katkısı daha fazla olabilecek sendikaların üyelerine toplu sözleşme ikramiyesi alma hakkının tanındığı kabul edilebilirse de bu durum üye sayısı kuralda belirlenen oranın altında kalan sendikaların üyelerinin maddi nedenlerle üye sayısı kuralda belirtilen oranın üzerinde olan sendikalara üye olmaya yönelebilecek olmaları pahasına meşru görülemez. Kaldı ki üyelerinin menfaatlerini etkili bir şekilde savunan güçlü sendikaların ortaya çıkabilmesinin sendikalar arasında rekabetin sürmesine bağlı olduğu da ortadadır. Kuralla kamu görevlileri sendikasının kurulu olduğu hizmet kolunda sendika üyesi olabilecek toplam kamu görevlisi sayısının en az yüzde ikisini üye kaydeden kamu görevlileri sendikalarına üye olma zorunluluğu öngörülmemiş ise de toplu sözleşme ikramiyesinin sadece bu sendikalara üye olanlara ödeneceğinin öngörülmüş olmasının bu sendikalara üye olmaya zorlayıcı nitelik taşıdığı dolayısıyla yeni sendikaların kurulabilmesini ve çalışanların dilediği sendikayı seçebilmesini fiilen engelleyici nitelik taşıdığı açıktır. Dolayısıyla kuralın anayasal yönden nesnel ve makul bir temele dayandığı söylenemez. Bu itibarla kuralın sendika hakkı bağlamında eşitlik ilkesiyle bağdaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Öte yandan Anayasa’nın 51. maddesinde güvence altına alınan sendika hakkının negatif boyutu sendika

T.C.

DANIŞTAY

ONİKİNCİ DAİRE

Esas No : 2023/74

Karar No : 2025/2733

üyesi olmayan çalışanları sendikaya üye olmaya doğrudan veya dolaylı olarak zorlayan düzenlemeler yapılmasını da yasaklamaktadır. Devlet tarafından sendika üyesi çalışanlara, katlandıkları sendika aidatı külfetini telafi edecek tutarda veya bu tutara yakın birtakım mali imkânlar sağlanmasının çalışanları sendika üyesi olmaya zorlayıcı bir yönü bulunmasa da sağlanan devlet yardımının sendika aidatı tutarını bariz bir biçimde aşması hâlinde bunun çalışanları sendikalara üye olmaya dolaylı olarak zorlayıcı bir boyuta ulaştığı söylenebilir. Zira yüksek devlet yardımı, gerçekte sendikaya üye olmaya istekli ve niyetli olmayan kamu görevlilerini, sırf bu yardımdan yararlanmak amacıyla sendikalara üye olmaya zorlayabilecektir. Dava konusu kuralda düzenlenen toplu sözleşme ikramiyesinin miktarı gözetildiğinde kamu görevlilerini sendika üyesi olmaya dolaylı olarak zorlayıcı bir yönünün bulunduğu anlaşılmaktadır. Bu nedenle kuralın negatif sendika özgürlüğünü de ihlal ettiği kanaatine varılmaktadır. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 10. ve 51. maddelerine aykırıdır. " gerekçesine yer verilerek, 7429 sayılı Kanun'un 11. maddesiyle 27/06/1989 tarih ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin değiştirilen Ek 4. maddesinin ikinci fıkrasının birinci ve ikinci cümleleri ile 4. fıkrasının ve 12. maddesiyle 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye eklenen geçici 42. maddesinin iptaline karar verildiği, bu kararın 05/03/2024 tarih ve 32480 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak iptal hükmünün yürürlüğe girdiği anlaşılmaktadır.

Bu durumda 375 Kanun Hükmünde Kararname'nin ek 4. maddesinin dava konusu düzenlemeye dayanak oluşturan bölümleri ile geçici 42. maddesi, anılan Anayasa Mahkemesi kararıyla iptal edildiğinden davaya konu Personel Ödemeleri 2023 Yılı Yeni Yıl İşlemleri Uygulama Kılavuzunun, "B- Sendika Düzenlemesi" başlığının iptali istenilen "B.1-Toplu Sözleşme İkramesi alt başlığı kısmında yer verilen düzenlemelerin yasal dayanağı ortadan kalktığından söz konusu düzenlemelerde hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu düzenlemenin iptaline, davacı sendika üyelerinin mahrum kaldığı toplu sözleşme ikramiyesi tutarının dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onikinci Dairesince, 2577 sayılı Kanun'un 17. maddesinin birinci fıkrası uyarınca duruşma için önceden belirlenen 27/05/2025 tarihinde, davacı Tüm Eğitim Çalışanları Sendikası vekili Av. Ebru Büşra Selvitopu ile davalı Hazine ve Maliye Bakanlığı vekili Av. Umut Anlar'ın geldiği, Danıştay Savcısı Şengül Güler'in hazır olduğu görölerek açık duruşmaya başlandı. 2577 sayılı Kanun'un 18. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca duruşmaya katılan taraflara usulüne uygun söz verilip dinlendikten ve Danıştay Savcısının düşüncesi alındıktan sonra duruşmaya son verildi.

Tetkik Hakiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra, gereği görüldü:

MADDİ OLAY VE HUKUKİ SÜREÇ :

Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğünün 02/01/2023 tarihinde yayımladığı Personel Ödemeleri 2023 Yılı Yeni Yıl İşlemleri Uygulama Kılavuzu'nun; "B-Sendika Düzenlemesi" başlığı altında yer alan, "B.1-Toplu Sözleşme İkramesi" alt başlığında düzenlenen, "...yüzde ikisinin altında sendika üyesi kaydeden kamu görevlileri sendikalarına üye olanlar için ise 750 gösterge rakamı üzerinden toplu sözleşme desteği hesaplamasının yapılması..." şeklindeki ibarelerin iptali ile Sendika üyelerinin yoksun kaldıkları toplu sözleşme ikramiyesi tutarının dava tarihinden itibaren işletilecek yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle bakılan dava açılmıştır.

İNCELEME VE GEREKÇE:

USUL YÖNÜNDEN:

Davalı idarenin usule ilişkin itirazları yerinde görülmemiştir.

ESAS YÖNÜNDEN:

İlgili Mevzuat:

Anayasa'nın **153. maddesinde**, "...Kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmî Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın Resmî Gazetede yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemez. İptal kararının yürürlüğe girişinin ertelendiği durumlarda, Türkiye Büyük Millet Meclisi, iptal kararının ortaya çıkardığı hukuki boşluğu dolduracak kanun (...) teklifini öncelikle görüşüp karara bağlar. İptal kararları geriye yürümez. Anayasa Mahkemesi kararları Resmî Gazetede hemen yayımlanır ve yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzelkişileri bağlar. " kuralı yer almaktadır.

28 Aralık 2022 tarih ve 32057 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 7429 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 11. maddesi ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin değiştirilen **Ek 4. maddesinde**, "25/6/2001 tarihli ve 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu hükümleri uyarınca kamu görevlileri sendikalarına üye olup, aylık veya ücretinden üyelik ödentisi kesilen kamu görevlilerine ocak, nisan, temmuz ve ekim aylarında aylık veya ücretleri ile birlikte 750 gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda toplu sözleşme desteği yapılır.

T.C.
D A N I Ş T A Y
ONİKİNCİ DAİRE
Esas No : 2023/74
Karar No : 2025/2733

Kamu görevlileri sendikasının kurulu olduğu hizmet kolunda sendika üyesi olabilecek toplam kamu görevlisi sayısının en az yüzde ikisini sendika üyesi kaydeden kamu görevlileri sendikalarına üye olup aylık veya ücretinden üyelik ödentisi kesilen kamu görevlilerine ocak, nisan, temmuz ve ekim aylarında aylık veya ücretleri ile birlikte toplu sözleşmeyle belirlenen tutarda toplu sözleşme ikramiyesi ödenir. Toplu sözleşme ikramiyesi ödenen kamu görevlilerine ayrıca toplu sözleşme desteği yapılmaz.

Bu madde uyarınca yapılan ödemeler, damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaz ve ilgili mevzuatı uyarınca ödenmekte olan zam, tazminat, ödenek, döner sermaye payı, ikramiye, ücret ve her ne ad altında olursa olsun benzer ödemelerin hesabında dikkate alınmaz.

İkinci fıkraya göre üye sayılarının tespitinde ödeme tarihi itibarıyla 4688 sayılı Kanunun 30 uncu maddesi gereğince Resmî Gazete’de yayımlanan en son tebliğ esas alınır.” kuralı yer almıştır.

Anılan Kanun’un 12. maddesi ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’ye eklenen **Geçici 42. maddede**, "Ek 4 üncü maddenin ikinci fıkrasına göre ödenecek toplu sözleşme ikramiyesi Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2022 ve 2023 Yıllarını Kapsayan 6. Dönem Toplu Sözleşmenin yürürlük süresince 2119 gösterge rakamının memur aylık katsayısıyla çarpımı sonucu bulunacak tutarda ödenir.” kuralına yer verilmiştir.

Dava konusu Personel Ödemeleri 2023 Yılı Yeni Yıl İşlemleri Uygulama Kılavuzu’nun; "B- Sendika Düzenlemesi" başlığı altında yer alan, **"B.1-Toplu Sözleşme İkramiyesi" alt başlığında ise**, 7429 sayılı Kanun’un 11. maddesi ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’nin değiştirilen Ek 4. maddesi ile Kanun’un 12. maddesi ile anılan Kanun Hükmünde Kararname’ye eklenen Geçici 42. madde hükümlerine yer verilerek, buna göre kurulu olduğu hizmet kolunda sendika üyesi olabilecek toplam kamu görevlisi sayısının en az yüzde ikisini sendika üyesi kaydeden kamu görevlileri sendikalarına üye olanlar için toplu sözleşme ikramiyesinin 2119 gösterge rakamı, yüzde ikisinin altında sendika üyesi kaydeden kamu görevlileri sendikalarına üye olanlar için ise 750 gösterge rakamı üzerinden toplu sözleşme desteği hesaplamasının yapılması yönünde merkezden yazılım güncellemesi yapıldığı ve gerçekleştirme görevlilerince (maaş mutemedi) gerekli kontrollerin yapılması gerektiği belirtilmiştir.

Öte yandan; 02/08/2024 tarih ve 32620 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 7524 sayılı Vergi Kanunları ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un 59. maddesi ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’nin **Ek 4. maddesinin birinci fıkrası**, "25/6/2001 tarihli ve 25/6/2001 tarihli ve 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu hükümleri uyarınca kamu görevlileri sendikalarına üye olup, aylık veya ücretinden üyelik ödentisi kesilen kamu görevlilerine her ay aylık veya ücretleri ile birlikte toplu sözleşmeyle

belirlenen tutarda toplu sözleşme ikramiyesi ödenir." şeklinde değiştirilmiştir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

Dava; Personel Ödemeleri 2023 Yılı Yeni Yıl İşlemleri Uygulama Kılavuzu'nun; "B- Sendika Düzenlemesi" başlığı altında yer alan, "B.1-Toplu Sözleşme İkrarniyesi" alt başlığında düzenlenen, "...yüzde ikisinin altında sendika üyesi kaydeden kamu görevlileri sendikalarına üye olanlar için ise 750 gösterge rakamı üzerinden toplu sözleşme desteği hesaplamasının yapılması..." şeklindeki ibarelerin iptali talebi yönünden incelendiğinde;

Uyuşmazlıkta, davalı idarece 02/01/2023 tarihinde yayımlanan Personel Ödemeleri 2023 Yılı Yeni Yıl İşlemleri Uygulama Kılavuzu incelendiğinde; maaş işlemleri, sendika düzenlemesi, bütçe dışı avansların mahsup işlemi, döner sermaye katkı payı matrah işlemleri, muhasebe birimi, kurum ve birim kodu değişen harcama birimleri personelinin yeni birimine devri (personelin tamamının devredilmesi durumunda) ve tanımlama işlemleri, program bütçeye uygun olarak yeni bütçe tertiplerinin girişi ve fazla çalışma ödemeleri bölümlerinin bulunduğu, "B-Sendika Düzenlemesi" başlığının, "B.1-Toplu Sözleşme İkrarniyesi" ile "B.2-Sendika Kesintisi" alt başlıklarından oluştuğunun görüldüğü, dava konusu edilen "B.1-Toplu Sözleşme İkrarniyesi" kısmında ise, 28/12/2022 tarih ve 32057 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 7429 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 11. maddesi ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin değiştirilen Ek 4. maddesi ve anılan Kanun'un 12. maddesi ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye eklenen Geçici 42. madde metinlerine yer verilerek, yüzde ikilik baraj koşulunu sağlayan sendika üyelerinin 2119 gösterge rakamı üzerinden toplu sözleşme ikramiyesi, bu koşulu sağlamayanlar yönünden ise 750 gösterge rakamı üzerinden toplu sözleşme desteği hesaplaması yapılacağı belirtilmiştir.

Dava konusu Kılavuz hükümlerinin iptali istenilen kısımlarının dayanağını oluşturan 7429 sayılı Kanun'un 11. maddesiyle 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin değiştirilen Ek 4. maddesinin ve anılan Kanun'un 12. maddesiyle 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye eklenen Geçici 42. maddenin iptali istemiyle açılan davada, Anayasa Mahkemesinin 18/01/2024 tarih ve E:2023/12, K:2024/12 sayılı kararıyla, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin değişik **Ek 4. maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesi yönünden;** "...toplu sözleşmelerle kamu görevlilerinin kendilerine menfaat sağlayabilecek hükümleri karşı tarafa kabul ettirebildikleri, bunun için görüşme yapma yetkisi olan sendika temsilcilerinin güçlü bir sendika örgütünün eylemli desteğine ihtiyaç duydukları ve bu desteğin güçlü sendikaların oluşmasıyla sağlanabildiği açıktır. Dava konusu kuralla üye sayısı belirli bir oranın üzerinde olması sebebiyle toplu sözleşme sürecine etkisi ve katkısı daha fazla olabilecek sendikaların üyelerine toplu sözleşme ikramiyesi alma hakkının

tanındığı kabul edilebilirse de bu durum üye sayısı kuralda belirlenen oranın altında kalan sendikaların üyelerinin maddi nedenlerle üye sayısı kuralda belirtilen oranın üzerinde olan sendikalara üye olmaya yönelebilecek olmaları pahasına meşru görülemez. Kaldı ki üyelerinin menfaatlerini etkili bir şekilde savunan güçlü sendikaların ortaya çıkabilmesinin sendikalar arasında rekabetin sürmesine bağlı olduğu da ortadadır. Kuralla kamu görevlileri sendikasının kurulu olduğu hizmet kolunda sendika üyesi olabilecek toplam kamu görevlisi sayısının en az yüzde ikisini üye kaydeden kamu görevlileri sendikalarına üye olma zorunluluğu öngörülmemiş ise de toplu sözleşme ikramiyesinin sadece bu sendikalara üye olanlara ödeneceğinin öngörülmüş olmasının bu sendikalara üye olmaya zorlayıcı nitelik taşıdığı dolayısıyla yeni sendikaların kurulabilmesini ve çalışanların dilediği sendikayı seçebilmesini fiilen engelleyici nitelik taşıdığı açıktır. Dolayısıyla kuralın anayasal yönden nesnel ve makul bir temele dayandığı söylenemez. Bu itibarla kuralın sendika hakkı bağlamında eşitlik ilkesiyle bağdaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Öte yandan Anayasa'nın 51. maddesinde güvence altına alınan sendika hakkının negatif boyutu sendika üyesi olmayan çalışanları sendikaya üye olmaya doğrudan veya dolaylı olarak zorlayan düzenlemeler yapılmasını da yasaklamaktadır. Devlet tarafından sendika üyesi çalışanlara, katlandıkları sendika aidatı külfetini telafi edecek tutarda veya bu tutara yakın birtakım mali imkânlar sağlanmasının çalışanları sendika üyesi olmaya zorlayıcı bir yönü bulunmasa da sağlanan devlet yardımının sendika aidatı tutarını bariz bir biçimde aşması hâlinde bunun çalışanları sendikalara üye olmaya dolaylı olarak zorlayıcı bir boyuta ulaştığı söylenebilir. Zira yüksek devlet yardımı, gerçekte sendikaya üye olmaya istekli ve niyetli olmayan kamu görevlilerini, sırf bu yardımdan yararlanmak amacıyla sendikalara üye olmaya zorlayabilecektir. Dava konusu kuralda düzenlenen toplu sözleşme ikramiyesinin miktarı gözetildiğinde kamu görevlilerini sendika üyesi olmaya dolaylı olarak zorlayıcı bir yönünün bulunduğu anlaşılmaktadır. Bu nedenle kuralın negatif sendika özgürlüğünü de ihlal ettiği kanaatine varılmaktadır. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 10. ve 51. maddelerine aykırıdır." gerekçesiyle, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin değişik **Ek 4. maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesi yönünden**; "375 sayılı KHK'nın ek 4. maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesinin iptali nedeniyle anılan fıkranın ikinci cümlesinin uygulanma imkânı kalmamıştır. Bu nedenle söz konusu cümle 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesinin (4) numaralı fıkrası kapsamında değerlendirilmiş ve bu kural yönünden Anayasa'ya uygunluk denetiminin yapılmasına gerek görülmemiştir." gerekçesiyle, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin değişik **Ek 4. maddesinin dördüncü fıkrası yönünden**; "375 sayılı KHK'nın ek 4. maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesinin iptali nedeniyle anılan maddenin dördüncü fıkrasının uygulanma imkânı kalmamıştır. Bu nedenle söz konusu fıkra 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesinin (4) numaralı fıkrası kapsamında değerlendirilmiş ve bu kural yönünden Anayasa'ya uygunluk denetiminin yapılmasına gerek görülmemiştir." gerekçesiyle, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye eklenen **Geçici 42.**

madde yönünden; "375 sayılı KHK'nın ek 4. maddesinin ikinci fıkrasının iptali nedeniyle anılan KHK'nın geçici 42. maddesinin uygulanma imkânı kalmamıştır. Bu nedenle söz konusu madde 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesinin (4) numaralı fıkrası kapsamında değerlendirilmiş ve bu kural yönünden Anayasa'ya uygunluk denetiminin yapılmasına gerek görülmemiştir." gerekçesiyle iptal kararı verildiği, sonuç olarak; 7429 sayılı Kanun'un 11. maddesiyle 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin değiştirilen Ek 4. maddesinin birinci fıkrasının, Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin reddine; ikinci fıkrasının birinci cümlesinin, Anayasa'ya aykırı olduğuna ve iptaline; anılan fıkranın ikinci cümlesinin, 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince iptaline; üçüncü fıkrasının, Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin reddine; dördüncü fıkrasının, 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince iptaline; 7429 sayılı Kanun'un 12. maddesiyle 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye eklenen Geçici 42. maddenin, 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince iptaline karar verilmiş olup, iptal hükmü 05/03/2024 tarih ve 32480 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bu durumda, dava konusu düzenlemenin dayanağını oluşturan yasa kuralları Anayasa Mahkemesince iptal edildiğinden, Anayasa Mahkemesi kararının geriye yürümesi ve söz konusu karardan önce yürürlükte olan Anayasa'ya aykırı kurala göre tesis edilen işlemlere karşı açılan ve halen görülmekte olan davaların Anayasa Mahkemesi kararından ne şekilde etkileneceği hususunun öncelikle açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasında; Kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümlerinin, iptal kararlarının Resmi Gazete'de yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkacağı, gereken hallerde Anayasa Mahkemesinin iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabileceği, bu tarihin, kararın Resmi Gazete'de yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemeyeceği, beşinci fıkrasında; iptal kararlarının geriye yürümeyeceği, altıncı fıkrasında ise; Anayasa Mahkemesi kararlarının Resmi Gazete'de hemen yayımlanacağı ve yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzel kişileri bağlayacağı, kuralları yer almaktadır.

Anayasa Mahkemesince bir kanunun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin tümünün ya da belirli hükümlerinin Anayasa'ya aykırı bulunarak iptal edilmiş olduğu bilindiği halde eldeki davaların Anayasa'ya aykırılığı saptanmış olan kurallara göre görüşülüp çözümlenmesi, Anayasa'nın üstünlüğü prensibine ve hukuk devleti ilkesine aykırı düşeceği için uygun görülmez. Aksine durum ise, Anayasa'nın 153. maddesinde yer alan Anayasa Mahkemesi kararlarının bağlayıcı olduğu yönündeki hükme aykırılık oluşturur.

Yukarıda açık metinlerine yer verilen ve Anayasa'da düzenlenmiş olan kurallar ile Anayasa Mahkemesi kararlarında belirtilen hukuksal durumun doğal sonucu olarak, bir

kanun ya da Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin uygulanması nedeniyle dava açmak durumunda kalan ve Anayasa'nın 153. maddesi uyarınca itiraz yoluyla Anayasa Mahkemesine başvurma hakkına sahip olan kişilerin de, kendi hak ve menfaatlerini ihlal eden kuralın iptal davası veya itiraz yoluyla daha önce yapılan başvuru sonucunda Anayasa Mahkemesince iptal edilmiş olmasının hukuki sonuçlarından yararlanmaları gerektiği açıktır.

Bakılan uyuşmazlıkta, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 7429 sayılı Kanun ile değişik Ek 4. maddesi ve anılan Kanun ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye eklenen Geçici 42. madde hükümleri dayanak alınarak hazırlanan dava konusu Kılavuz'un iptali istenilen ibareleri, Anayasa Mahkemesinin iptal kararı ile hukuki dayanaktan yoksun hale gelmiş bulunmaktadır.

Bu durumda; dava konusu olan ve iptali istenilen Kılavuz hükümleri, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Ek 4. maddesi ile Geçici 42. maddesine dayanılarak hazırlanıp yürürlüğe konulduğundan ve düzenlemenin yasal dayanağını teşkil eden kısımlar, yukarıda yer verilen Anayasa Mahkemesi kararıyla iptal edilmiş olduğundan, dava konusu Kılavuz'un iptali istenilen hükümlerinde hukuka uygunluk bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

Dava; Sendika üyelerinin yoksun kaldıkları toplu sözleşme ikramiyesi tutarının dava tarihinden itibaren işletilecek yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi talebi yönünden incelendiğinde;

Uyuşmazlıkta, Sendika tüzel kişiliği adına üyelerinin yoksun kaldığı toplu sözleşme ikramiyesi tutarının yasal faiziyle birlikte ödenmesi talebinde bulunulduğundan, Sendika üyelerinin yoksun kaldığı parasal hak tutarının, Sendika tüzel kişiliğince üyelerinin istemleri halinde dava tarihinden itibaren işletilecek yasal faiziyle birlikte ödenmesi gerekmektedir.

KARAR SONUCU :

Açıklanan nedenlerle;

1. Dava konusu Personel Ödemeleri 2023 Yılı Yeni Yıl İşlemleri Uygulama Kılavuzu'nun; "B- Sendika Düzenlemesi" başlığı altında yer alan, "B.1-Toplu Sözleşme İkramiyesi" alt başlığında düzenlenen, "...yüzde ikisinin altında sendika üyesi kaydeden kamu görevlileri sendikalarına üye olanlar için ise 750 gösterge rakamı üzerinden toplu sözleşme desteği hesaplamasının yapılması..." şeklindeki ibarelerin **İPTALİNE** oybirliğiyle,

2. Sendika üyelerinin yoksun kaldığı parasal hak tutarının dava tarihinden itibaren işletilecek yasal faiziyle birlikte **DAVACI SENDİKAYA ÖDENMESİNE** oyçokluğuyla,

3. Ayrıntısı aşağıda gösterilen toplam 1.851,50-TL yargılama giderinin davalı idareden alınarak davacıya verilmesine,

4. Karar tarihinde yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca duruşmalı işler için takdir edilen 56.000,00-TL vekâlet ücretinin davalı idareden alınarak davacıya verilmesine,

T.C.
D A N I Ŗ T A Y
ONİKİNCİ DAİRE
Esas No : 2023/74
Karar No : 2025/2733

5. Posta giderleri avansından artan tutarın kararın kesinleşmesinden sonra istemi halinde davacıya iadesine,

6. Bu kararın tebliğ tarihini izleyen 30 gün içerisinde Danıştay İdari Dava Daireleri Kuruluna temyiz yolu açık olmak üzere, 27/05/2025 tarihinde karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Mahmut	Abdülkadir	Mehmet	Zuhal	Nurten
DOĞAN	ATALIK	AYDIN	ÖZTAŞ	ÇOLAKOĞLU
			(X)	

YARGILAMA GİDERLERİ :

Başvuru Harcı	:	276,40-TL
Karar Harcı	:	375,10-TL
YD Harcı	:	296,40- TL
YD İtiraz Harcı	:	738,00-TL
Vekâlet Harcı	:	25,60-TL
Posta Gideri	:	140,00-TL
TOPLAM	:	1.851,50-TL

(X) KARŞI OY :

Dava; Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğünün 02/01/2023 tarihinde yayımladığı Personel Ödemeleri 2023 Yılı Yeni Yıl İşlemleri Uygulama Kılavuzu'nun; "B- Sendika Düzenlemesi" başlığı altında yer alan, "B.1-Toplu Sözleşme İkramiyesi" alt başlığında düzenlenen, "...yüzde ikisinin altında sendika üyesi kaydeden kamu görevlileri sendikalarına üye olanlar için ise 750 gösterge rakamı üzerinden toplu sözleşme desteği hesaplamasının yapılması..." şeklindeki ibarenin iptali ile Sendika üyelerinin yoksun kaldıkları toplu sözleşme ikramiyesi tutarının dava tarihinden itibaren işletilecek yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi talebiyle açılmıştır.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı" başlıklı **2. maddesinde**, iptal davaları, "İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan" davalar olarak tanımlanmıştır.

İdare hukuku alanında tek taraflı irade açıklamasıyla kesin ve yürütülmesi zorunlu nitelikte tesis edilen idari işlemlerin, ancak bu idari işlemle meşru, kişisel ve güncel bir menfaat ilgisi kurabilenler tarafından iptal davasına konu edileceğinin kabulü gerekmektedir.

Diğer taraftan, 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'nun "Amaç" başlıklı **1. maddesinde**, bu Kanun'un amacının, kamu görevlilerinin ortak ekonomik, sosyal ve meslekî hak ve menfaatlerinin korunması ve geliştirilmesi için oluşturdukları sendika ve konfederasyonların kuruluşu, organları, yetkileri ve faaliyetleri ile sendika ve konfederasyonlarda görev alacak kamu görevlilerinin hak ve sorumluluklarını belirlemek ve toplu sözleşme yapılmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemek olduğu belirtilmiş, "Tanımlar" başlıklı **3. maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde**, sendika, "Kamu görevlilerinin ortak ekonomik, sosyal ve mesleki hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek için oluşturdukları tüzel kişiliğe sahip kuruluşlar" olarak tanımlanmış, aynı Kanun'un "Sendika ve konfederasyonların yetki ve faaliyetleri" başlıklı **19. maddesinin ikinci fıkrasının (f) bendinde ise**, "Üyelerin idare ile ilgili doğacak ihtilaflarında, ortak hak ve menfaatlerinin izlenmesinde veya hukukî yardım gerekliliğinin ortaya çıkması durumunda üyelerini veya mirasçılarını, her düzeyde ve derecedeki yönetim ve yargı organları önünde temsil etmek veya ettirmek, dava açmak ve bu nedenle açılan davalarda taraf olmak." sendika ve üst kuruluşlarının yetkileri arasında sayılmıştır.

4688 sayılı Kanun'un 19. maddesinin ikinci fıkrasının (f) bendi, Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulunun 03/03/2006 tarih ve E:2005/1, K:2006/1 sayılı kararında belirtildiği üzere; sendika ve üst kuruluşlarına, bizzat taraf oldukları hukuki ilişkiler dolayısıyla davacı ve davalı oluş sıfatları ile ortak çıkarların korunması için tanınan davacı olabilme sıfatından başka, hukuki yardım gerekliliğinin ortaya çıkması durumunda üyelerini her derecedeki yargı organları önünde temsil etme ve dava açma hakkı tanımaktadır. Temsil bağlamındaki bu

T.C.
D A N I Ŗ T A Y
ONİKİNCİ DAİRE
Esas No : 2023/74
Karar No : 2025/2733

düzenlemenin, sendika üyesi kamu görevlisi hakkında kurulan bireysel işlemler nedeniyle, bu ilişkinin tarafı olmayan sendika ve üst kuruluşa, üyesinin isteğine bağlı olarak, uyuşmazlığın çözümünde taraf olarak kendisini temsil etme yetki ve sorumluluğu vermekte olduğu, yine anılan kararda belirtilmektedir.

Uyuşmazlıkta, Tüm Eğitim Çalışanları Sendikasının, dava konusu Kılavuz'un ilgili hükmünün iptali ve Sendika üyelerinin yoksun kaldıkları toplu sözleşme ikramiyesi tutarının dava tarihinden itibaren işletilecek yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle açtığı davanın, toplu sözleşme ikramiyesi tutarından yararlandırılmayan ve kendisine yetki veren üyeleri adına açılmadığı anlaşılmaktadır.

Bu nedenle, bireysel hakları doğrudan muhtel olan sendika üyeleri veya verdikleri yetki doğrultusunda, onları temsil yetkisi kapsamında üye oldukları sendikalar tarafından üyeleri adına tam yargı davası açılabilceğı açık olup, bakılan davada belirtilen şartlar gerçekleşmediğinden, işleme dayalı parasal hak talebine yönelik olarak davacı Sendikanın ehliyetli olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Açıklanan nedenle, davanın; sendika üyeleri adına parasal hak isteminde bulunulmasına ilişkin kısmının ehliyet yönünden reddi gerektiğinden, Daire kararının sendika üyelerinin yoksun kaldığı parasal hak tutarının yasal faiziyle birlikte davacı sendikaya ödenmesine ilişkin kısmına katılmıyorum.

Üye
Zuhal ÖZTAŞ

